

Promena Vašingtonskog konsenzusa

Ukoliko je privredni rast cilj, onda će se političko vođstvo ponašati u skladu s njim, ako je za to sposobno. Takvo vođstvo mora da bude strpljivo, sa osećanjem dugoročnog planiranja i nepromenjenim fokusom na neprekidni rast. Evropska unija kao entitet po sebi jeste grupacija koja pripada grupi visokorazvijenih zemalja. Za Srbiju je odlično da se nađe u toj grupaciji zemalja

Dragan Bisenić

Komisija za rast i razvoj obrazovana je u aprilu 2006. a u njoj se našlo 20 vodećih ličnosti iz sveta nauke, upravljanja i biznisa, pod rukovodstvom dekana Poslovne škole Stanford univerziteta i dobitnika Nobelove nagrade za ekonomiju Majkla Spensija i potpredsednika Svetske banke Majkla Lajpcingera. Izveštaj ove komisije koji je izazvao pažnju širom sveta svojim neortodoksnim stano- vištima predstavljen je u maju ove godine. Jedan od članova komisije je i sagovornik EM, bivši predsednik Meksika od 1994 – 2000, Ernesto Zediljo Ponse de Leon. On je trenutno direktor Centra za globalizaciju Jejl univerziteta i član uticajnih neformalnih organizacija.

„Komisija je prihvatila sasvim nove ideje. Posle izučavanja uspešnih zemalja koje su duže od 25 godina imale neprestani rast, shvatili smo da svi pristupi tom pitanju nisu radikalno drugačiji nego što su bili pre 25 godina. U analizi došli smo do pet ključnih činilaca koji su važni za privredni rast“, kaže Ernesto Zediljo.

e: Koji su to činiooci?

E. Zediljo: To su: 1. funkcionalna tržišna ekonomija, 2. razvijena fiskalna odgovornost 3. promovisanje visoke stope štednje i investicija, 4. uloga države, 5. aktivno učešće u globalizaciji.

Pored privatnih investitora, koji mogu biti osnovni pokretač ekonomskog rasta,

uvideli smo neophodnost i javnih investicija u infrastrukturu i ljudski kapital. Druga lekcija koja je isto važna, jeste saznanje da je tržišna ekonomija potrebna, ali da je potrebna i država. Vi ne možete da imate dobru tržišnu ekonomiju, ukoliko nemate snažnu državu, efikasnu državu, državu koja može da vrednuje pravila igre za sve učesnike. Poslednje, peti nauk jeste da one zemlje koje su uspešne, tipično su uključene u ekonomsku globalizaciju. To su jednostavne, ali veoma snažne poruke.

e: Koje su razlike ovog dokumenta od Vašingtonskog konsenzusa?

E. Zediljo: Naša namera nije bila da zamenimo Vašingtonski konsenzus. U njemu, da podsetim, nije reč o ekonomskom rastu i razvoju, nego o stabilizovanju ekonomije. To su ideje koje su stvorene da bi se rešili problemi ekonomija u Latinskoj Americi koje su u to vreme bile u dogotrajnoj i dubokoj ekonomskoj krizi i političkoj nestabilnosti. Ideja Vašingtonskog konsenzusa bila je da stabilizuje te ekonomije. Naš cilj je sasvim drugačiji – da nađemo modele za ekonomski rast.

e: Naći tajnu ekonomskog rasta nije složen, ali ni jednostavan posao, pošto je samo 13 zemalja imalo neprekinuti rast u 25 godina. Zašto ostale zemlje nisu mogle da se razviju, nego samo bogate zemlje postaju bogatije?